

Werkvorm VAR (Vraag - Antwoord - Relatie)

Beck, McKeown e.a. (1997) ontwikkelden Question the Author (QAR). Dit is een werkvorm waarin leerlingen een systematische vragenstructuur leren te hanteren. Deze vragenstructuur helpt hen de bedoeling van de schrijver te doorzien. In de *Werkmap Begrijpend lezen* (Förrer & Van de Mortel, 2011) is QAR bewerkt tot VAR: Vraag - Antwoord - Relatie.

Doel van de werkvorm VAR:

De leerlingen krijgen inzicht in vraagtechnieken. Ze leren verschillende soorten vragen te onderscheiden. Leerlingen leren vragen te stellen die opgeschreven en beantwoord moeten worden.

VAR kunt u inzetten tijdens de volgende lesfasen:

Voor het lezen, tijdens het lezen, na het lezen.

Leesstrategieën die aan de orde komen:

Afleiden, vragen stellen, verbinden.

VAR is te gebruiken bij de volgende type teksten:

Fictie en non-fictie.

Materiaal dat nodig is:

Werkblad VAR, zie www.cps.nl/bijlagenverdiependlezen.

Vorbereiding

Leerlingen leren dat er verschillende categorieën vragen zijn en dat de manier waarop je antwoord kunt vinden per categorie verschillend is. De leerlingen leren vier verschillende vraag-antwoord-relaties (VAR):

1. Precies, daar!
Je kunt het antwoord van de vraag letterlijk in de tekst vinden. Deze vragen beginnen bijvoorbeeld met: *wie, wat, wanneer, waar, welke, noem eens op*.
2. Denk en zoek
Je kunt het antwoord vinden door informatie te combineren die op verschillende plaatsen in de tekst staat of door een beroep te doen op je achtergrondkennis (in je hoofd te zoeken). Deze vragen beginnen bijvoorbeeld met: *vergelijk, leg uit, vind het bewijs voor, wat is het probleem, wat is de oplossing, wat is de oorzaak, wat is het effect van*.
3. De schrijver en jij
Je kunt het antwoord vinden door afleidingen te maken, bijvoorbeeld tussen de tekst en je achtergrondkennis. Deze vragen beginnen bijvoorbeeld met: *op welke wijze, hoe gebruikt de schrijver, wat zou er kunnen gebeuren gebaseerd op, wat is de boodschap van de schrijver?*

4. Nu jij

Je kunt het antwoord vinden door je eigen ervaringen en achtergrondkennis in te zetten. Deze vragen beginnen bijvoorbeeld met: *wat denk jij, wat vind jij van, wat voel jij, geloof jij dat, wist jij vooraf ook al dat...*

U kiest een tekst en formuleert voor elk soort vraag-antwoord-relatie een aantal vragen. U schrijft de vragen op een werkblad 'VAR' en kopieert dit voor alle leerlingen.

Uitvoering

U introduceert de werkvorm bij de leerlingen. U legt uit dat je naar aanleiding van een tekst verschillende soorten vragen kunt stellen en dat je de antwoorden ook op verschillende manieren kunt vinden. U introduceert de vier vraag-antwoord-relaties:

- Precies, daar!
- Denk en zoek.
- De schrijver en jij.
- Nu jij.

U leest de tekst voor en modelt de vragen (die u heeft voorbereid). Steeds demonstreert u hoe u de antwoorden op deze vragen vindt. Herhaal het een aantal keren, want het is een moeilijke techniek.

Hoe gaat het verder?

Voor een volgende les schrijft u (op basis van een tekst) in elk vak van het werkblad 'VAR' een aantal vragen. U deelt dit uit en vraagt de leerlingen in subgroepjes de vragen te beantwoorden en (eventueel) op te schrijven. U bespreekt de antwoorden na.

Variaties

- U formuleert een aantal vragen (naar aanleiding van een tekst) en vraagt de leerlingen om deze in de juiste vakken van het werkblad te plaatsen. Dan leest u de tekst voor en beantwoorden de leerlingen de vragen.
- U leest een tekst voor en vraagt de leerlingen om in groepjes vragen te bedenken en deze te plaatsen in de vakken van het werkblad. De vragen schuiven door naar het volgende groepje. Die leerlingen moeten de vragen beantwoorden. U bespreekt de vragen en de antwoorden na en bespreekt op welke manieren de leerlingen de antwoorden hebben gevonden.

Bronnen:

- Beck, I.L., McKeown, M.G., Hamilton, R. L., & Kucan, L. (1997). *Questioning the Author: An Approach for Enhancing Student Engagement with Text*. Newark: International Reading Association.
- Ellery, V. (2009). *Creating strategic readers*. Second Edition. Newark: International Reading Association.
- Förrer, M. & Mortel, K. van de (2011). *Werkmap Begrijpend lezen*. Amersfoort: CPS.